

Hyvinkään kaupungin omistajapoliittiset linjaukset 2018

Sisällys

1.	Johdanto.....	1
2	Omistamisen periaatteet.....	2
2.1	Kaupunki on aktiivinen ja johdonmukainen omistaja.....	2
2.2	Omistuksissa tapahtuvat muutokset.....	3
2.3	Omistajapolitiikan organisointi.....	4
3	Strategisen omaisuuden omistajapolitiittiset linjaukset ja kehittämisen painopisteet.....	5
3.1	Maaomaisuus.....	5
3.2	Rakennusomaisuus.....	6
3.3	Liikelaitosmuotoinen toiminta.....	7
3.4	Osakeyhtiömuotoinen toiminta.....	7
	Keskeiset tytäryhtiöt.....	9
	Muut tytäryhtiöt.....	10
	Osakkuusyhteisöt.....	11
3.5	Säätiöt.....	13
3.6	Kuntayhtymät.....	16
3.7	Sote- ja maakuntauudistukseen liittyvä omaisuus.....	18

1. Johdanto

Vuonna 2017 laadittu Hyvinkään Pelikirja on valtuuston hyväksymä kaupungin johtamisen sekä palvelujen suunnittelun, kehittämisen ja arvioinnin apuväline. Pelikirjan tavoitteiden toteuttaminen edellyttää kaupungilta aktiivista omistajuutta ja jatkuvaa konsernirakenteen ja toimintatapojen tarkoituksenmukaisuuden arviointia. Omistajapoliittisten linjausten lähtökohtina ovat Pelikirjan tavoitteet. Linjaukset ovat päätöksenteon apuväline ja ne on tarkoitettu kaupungin päätöksentekijöille ja henkilöstölle sekä tytär- ja osakkuusyhteisöille, kuntayhtymille ja säätiöille ja niiden edustajille.

Pelikirjassa on kuvattu, mitä asioita kaupunki toiminnallaan tavoittelee, mitä asioita tulevaisuudessa painotetaan ja mitä kaupunki aikoo tehdä tulevaisuuden päämääriensä saavuttamiseksi. Pelikirja rakentuu pelikartasta, kolmesta kärjestä, peruspalveluista, kuudesta tukipilarista ja yhteisestä Hyvinkään tavasta toimia (ks. kuva alla).

Kaupunki omistaa maa-alueita, rakennuksia, tytär- ja osakkuusyhtiöitä sekä on osak-

Tässä pelikarttamme, yhteiset tavoitteemme ja tapamme toimia vuosille 2017-2027:

kaana kuntayhtymissä ja mukana säätiömuotoisessa toiminnassa. Omistuksien kautta kaupunki edistää kuntalaisten hyvinvointia tarjoamalla esimerkiksi toimivat vesihuollon ja kaukolämmön palvelut, asuntopalvelut, hyvät ulkoilumaastot, palvelutuotantoon soveltuvat tilat ja edellytykset kaupungin kasvulle ja kehittymiselle. Omistaminen on kaupungille keino järjestää palvelutuotantoaan, ohjata ja suunnata kaupungin kehitystä sekä saada sijoittamalleen pääomalleen tuottoa.

Pelikirjan linjauksia omistajapolitiikasta täsmennetään tässä asiakirjassa. Omistajapolitiikka on kaupungin johtamisen väline, jolla varmistetaan konsernin tavoitteiden saavuttaminen.

Kaupunginvaltuusto päättää omistajapoliittisista linjauksista kerran valtuustokaudessa, mutta olosuhteiden muuttuessa linjauksia voidaan muuttaa useamminkin. Omistajapolitiikan on toteutettava kaupungin kaikessa päätöksenteossa.

Omistaminen ei ole Hyvinkään kaupungille itsetarkoitus. Omistamisen tulee aina olla strategisesti perusteltua, eli omistamisen tulee tukea kaupungin päämääriä alueen elinvoimaisuuden tai kuntalaisten hyvinvoinnin edistämisestä. Omistamisen tulee tukea kuntapalveluiden joustavaa ja laadukasta järjestämistä tai tuottamista. Omistamista on arvioitava nykyhetken ja tulevaisuuden toimintaympäristöön perustuen. Tällöin arvioidaan, ovatko ne tekijät joiden seurauksena omistamiselle on aikanaan katsottu olevan tarvetta edelleen voimassa, vai voidaanko omistuksesta luopua.

Omistajapoliittiset linjaukset on määritelty merkittävälle omaisuuserille (maaomaisuus, rakennusomaisuus, kiinteät rakenteet ja laitteet sekä sijoitukset), tytäryhtiöille, osakkuusyhtiöille, kuntayhtymille sekä säätiöille. Pelikirja lähtee siitä, että merkittävä osa kuntien vastuulle kuuluvista tehtävistä on siirtymässä maakuntahallinnon järjestämistä vastuulle vuoden 2021 alusta lukien. Koska työ sote- ja maakuntauudistuksen osalta on kesken, asiakirjassa ei ole annettu erityisen tarkkoja linjauksia sosiaali- ja terveyspalveluihin liittyville omistuksille. Jos sote- ja maakuntauudistus toteutuu, sen vaikutuksista esitetään nyt istuvalle valtuustolle Hyvinkään kaupungin omistajaohjauslinjaukset vastaavasti kuin vuoden 2018 asiakirjassa.

Hyvinkään kaupungin omistajapoliittisten linjausten valmistelu on toteutettu virkamies-työnä. Linjauksia on työstetty kaupunginhallituksen työpajoissa sekä käsitelty kehittämisaikajonon kokouksissa ennen kaupunginhallituksen ja kaupunginvaltuuston käsittelyä.

Omistajapoliittisissa linjauksissa määritellään, mm.

- millaiset ovat yleiset periaatteet omistajaohjaukselle,
- mitä kaupunki omistaa,
- millaiset kehittämistavoitteet nykyisille omistuksille asetetaan, ja
- miten omistajapolitiikan toteuttamista seurataan.

2 Omistamisen periaatteet

Hyvinkään kaupunki on omistajana aktiivinen ja ohjaa järjestelmällisesti yhteisöjensä toimintaa. Tavoitteena on varmistaa, että toiminta on avointa, johdonmukaista ja kaupungin kokonaisedun mukaista. Omistajaohjauksella huolehditaan, että kunnan tytäryhteisön toiminnassa otetaan huomioon kuntakonsernin kokonaisuus ja varmistetaan konsernin tavoitteiden toteutuminen

2.1 Kaupunki on aktiivinen ja johdonmukainen omistaja

Aktiivinen ja johdonmukainen omistajuus edellyttää, että kuntakonsernin tavoitteet ja omistajaohjauksen yleiset periaatteet ovat kaikkien osallisten tiedossa, ja niiden saavuttamiseksi tehdään johdonmukaista työtä. Aktiivinen omistaminen edellyttää myös toimivaa yhteistyötä ja vuorovaikutusta konsernin sisällä. Johdonmukaisella omistajuudella pyritään vahvistamaan edellytyksiä omistusten pitkäjänteiselle ja vastuulliselle kehittämiselle. Omistajapolitiikkaa rakennetaan pitkäjänteisesti, mutta olosuhteiden muuttuessa tai toiminnan tehostamiseksi tavoitteiden asettelua voidaan arvioida uudelleen.

Kaupungin tavoitteena on selkeä konsernirakenne, jossa toteutuvat taloudellinen ja toiminnallinen tehokkuus. Aktiivinen omistaminen edellyttää kaupungin omistusten tarkoituksenmukaisuuden jatkuvaa ja säännöllistä arviointia suhteessa muuttuviin olosuhteisiin. Tällaisia toimintaympäristön muutoksia voivat olla muutokset esimerkiksi palvelujen kysynnässä, yksityisissä markkinoissa, lainsäädännössä ja normistossa sekä kaupunkikonsernin henkilöstössä ja sen osaamisessa. Koska omistaminen sitoo merkittävän määrän pääomaa, sitä tulisi ohjata ja arvioida yhtä vaativalla tavalla kuin käyttötalouttakin.

Omistuksen tarkoituksenmukaisuutta arvioidaan *strategisen omistamisen kriteerien avulla*. Samoja omistamisen kriteereitä tulee noudattaa päätöksenteossa, kun arvioidaan tulisiko kaupungin tarjota taloudellista tai muuta tukea (tai esim. takausta) konserniyhteisölleen.

Strategisen omistamisen kriteerit

1. Omistaminen toteuttaa Pelikirjan tavoitteita ja vahvistaa kaupungin elinvoimaa.
2. Omistaminen on kaupunkikonsernin kokonaisedun kannalta perusteltua, eikä vaaranna sen toteutumista.
3. Omistaminen on perusteltua palvelutuotannon, palvelujen laadun, kustannustehokkuuden, kilpailukyvyyn tai kuntalaisten edun kannalta tai se on muutoin taloudellisesti kannattavaa.

Omistajapolitiittisissa linjauksissa määritellään yhteisöjen toiminta-ajatus, mikä kuvaa omistamisen perustetta. Konserniyhteisöt toteuttavat omistajan tavoitteita kaupunkikonsernin kokonaisuuteen perustuen.

Kaupunkikonsernin kokonaisuus muodostuu yhteiskunnallisesta ja taloudellisesta vaikutavuudesta, johon pyritään toteuttamalla Pelikirjan tavoitteita. Konsernin kokonaisuus otetaan huomioon omistamiseen liittyvissä päätöksissä. Jos perusteita omistamiseen ei enää ole, kaupunki luopuu omistuksesta sopivalla hetkellä ja vapauttaa pääoman muihin tärkeisiin toimintoihin. Kaupunkikonsernia tarkastellaan kokonaisuutena, jossa konsernin yksittäisen yhtiön omistamiseen, omistuksesta luopumiseen tai kaupungin yksikön yhtiöittämiseen liittyvät päätökset eivät saa johtaa koko konsernin talouden tai toiminnan kannalta negatiiviseen lopputulokseen.

Kokonaisedun kannalta olennainen *taloudellinen ja yhteiskunnallinen vaikuttavuus* edellyttää, että konserniyhteisöt kantavat yhteiskuntavastuunsa ja noudattavat toimintaansa ohjaavia lakeja ja määräyksiä. Kaupungin tytäryhtiöiden on toimittava *taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestäväällä tavalla*. Yhtiöiden tulee tunnistaa vastuunsa, arvioida niiden tilaa ja suunnitella menetelmät, joilla varmistetaan vastuullisen toiminnan toteutuminen. Myös omistuksia koskeissa päätöksissä ja tavoitteissa otetaan huomioon Pelikirjan tukipilarit, joita ovat

- demokratia ja osallisuus,
- talous,
- henkilöstö,
- turvallisuus,
- kestävä kehitys ja
- sähköiset palvelut.

Markkinoilla toimivien yhteisöjen tavoitteena tulee olla taloudellinen kannattavuus, mikä kasvattaa omistaja-arvoa pitkäjänteisesti. Markkinoilla toimivalla yhteisöllä tarkoitetaan yhteisöä, joka harjoittaa taloudellista toimintaa liiketaloudellisin periaattein avoimilla ja kilpailuilla markkinoilla ja joka ei ole lakiin, määräykseen tai sopimukseen perustuvassa erityisasemassa oleva yhtiö tai in house -yhtiö. Markkinoilla toimiva yhteisö tuottaa palveluja myös muille kuin kaupungille. Kaupunki pyrkii siihen, ettei se lisää markkinoilla olevien yritysten määrää.

- Kaupungin omistajapolitiikan tavoitteena on varmistaa, että koko konsernin toiminta on avointa, johdonmukaista ja kaupungin kokonaisedun mukaista.
- Kaupunkikonsernin kokonaisuus muodostuu yhteiskunnallisesta ja taloudellisesta vaikuttavuudesta, johon pyritään toteuttamalla Pelikirjan tavoitteita.
- Omistajapolitiikkaa rakennetaan pitkäjänteisesti, mutta aktiivinen omistaminen edellyttää kaupungin omistusten tarkoituksenmukaisuuden jatkuvaa ja säännöllistä arviointia suhteessa muuttuviin olosuhteisiin. Omistuksen tarkoituksenmukaisuutta arvioidaan strategisen omistamisen kriteerien avulla.
- Aktiivinen omistaminen edellyttää toimivaa konsernin sisäistä yhteistyötä ja vuorovaikutusta.

2.2 Omistuksissa tapahtuvat muutokset

Kaupungin luopuessa omaisuudestaan tai omistuksistaan, on selvitettävä, miten luopuminen vaikuttaa palvelutuotantoon ja miten palvelut turvataan tulevaisuudessa. Luovutusta valmisteltaessa selvitetään henkilöstön asemaan vaikuttavat seikat ja mikäli henkilöstövaikutuksia on, käydään YT-menettelyn mukaiset neuvottelut. Omaisuudesta luovuttaessa on lähtökohtana oltava vapautuvan pääoman entistä tehokkaampi käyttö.

Omistajapoliittisten ratkaisujen tulee pohjautua huolelliseen valmisteluun. Omistajapoliittiset ratkaisut tehdään ennakoiden ja kaupungin omista tavoitteista lähtien, eikä ulkopuolisten syiden tai aloitteiden johdosta. Hankittaessa tai perustettaessa yhteisomistussuhteita tulee varmistaa, että muiden omistajien tavoitteet ja tarpeet omistamiselle ovat yhdensuuntaisia kaupungin tavoitteiden kanssa ja että yhteisomistus on kaupungin intressien mukaista. Päätöksenteossa noudatetaan hallintosäännössä määrättyjä toimivaltuuksia.

Omistuksesta luovuttaessa tai uusia omistuksia hankittaessa ei arvioida pelkästään luovutuksen tai hankinnan taloudellista arvoa, vaan arvioinnissa otetaan huomioon strategisen omistamisen kriteerit.

Omistusjärjestelyjä tehtäessä noudatetaan käyvän arvon periaatetta ja omaisuudesta luopumisen tulee tapahtua markkinahintaan, ellei ole erityisiä perusteita poiketa tästä periaatteesta. Poikkeaminen käyvän arvon periaatteesta voi olla perusteltua esimerkiksi järjestelyssä valtion, kuntien tai muiden julkisyhteisöjen kanssa tehtäviä uudelleen. Poikkeaminen voi olla perusteltua myös konsernin sisäisissä järjestelyissä, kun järjestelyssä ei ole mukana ulkopuolisia omistajia.

- Omistaminen ei ole Hyvinkään kaupungille itsetarkoitus. Omistamisen tulee aina olla strategisesti perusteltua, eli omistamisen tulee tukea kaupungin päämääriä alueen elinvoimaisuuden tai kuntalaisten hyvinvoinnin edistämisestä.
- Omistajapoliittiset ratkaisut tehdään huolelliseen valmisteluun pohjautuen, ennakoiden ja kaupungin omista tavoitteista lähtien, eikä ulkopuolisten syiden tai aloitteiden johdosta.
- Omistuksesta luovuttaessa tai uusia omistuksia hankittaessa ei arvioida pelkästään luovutuksen tai hankinnan taloudellista arvoa, vaan arvioinnissa otetaan huomioon strategisen omistamisen kriteerit.

2.3 Omistajapolitiikan organisointi

Vastuu omistajapolitiikan ohjauksesta ja linjaamisesta on kaupunginvaltuustolla (kuntalaki 14 §). Kaupunginvaltuusto päättää omistajapolitiittisista linjauksista kaupunginhallituksen esityksestä vähintään kerran valtuustokaudessa. Omistajapolitiikan valmisteluvastuu on konsernijohtoon kuuluvilla viranhaltijoilla (kaupunginjohtaja, liiketoimintajohtaja ja talousjohtaja).

Muun kuin yhteisömuotoisen omistuksen (mm. maa- ja rakennusomaisuus) osalta organisointi tapahtuu hallintosäännön mukaan. Lisäksi eri toimielinten hyväksymät politiikat ja suunnitelmat ohjaavat tämän omaisuuden hallintaa. Hallintosääntöä voidaan tarkentaa mm. toimintasäännöillä (toimiala) tai vastuullisen viranhaltijan antamilla toimintaohjeilla.

Yhteisömuotoisen omistuksen (mm. osakeyhtiö ja säätiö –muodot) organisointi tapahtuu lähtökohtaisesti konserniohjeen mukaisesti. Konserniohje tukee kaupunkikonsernin omistajapolitiittista ohjausta, kaupunkistrategian toteutumista, toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttamista ja tytäryhteisöjen toimintaa. Konserniohjeella varmistetaan, että tytäryhteisöt toteuttavat niille annettua tehtävää ja omalta osaltaan edesauttavat konsernistrategian toteutumista omilla strategioillaan.

Omistajapolitiikassa määritellään yhtiökohtaiset pitkän aikavälin tavoitteet omistamiselle. Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden vuosittaisesta asettamisesta ja seurannasta vastaa kaupunginvaltuusto.

Kaupungin rooli *osakkuusyhtiöiden* ja muiden *pienemmän määräysvallan yhteisöjen* (alle 50 %:n omistus/määräysvalta) toiminnan ja talouden ohjauksessa on rajoituneempi kuin enemmistöomisteisissa yhteisöissä, mutta niissä noudatetaan mahdollisuuksien mukaan samoja periaatteita ja ohjeita kuin enemmistöomisteisten yhteisöjen ohjauksessa.

Yhteisöjen toimielinten jäsenten valinnassa on otettava huomioon yhteisön toimialan edellyttämä riittävä talouden ja liiketoiminnan asiantuntemus (Kuntalaki 47 §). Toimielimen nimittämisessä on otettava kokonaisuutena huomioon yhteisön toimialan edellyttämä monipuolinen osaaminen ja toimielimen hyvä yhteistyökyky.

Omistajapolitiikan toteuttamisesta ja valvonnasta vastaa konsernijohto, joka on määriteltä hallintosäännössä. Nykyisen hallintosäännön mukaan, konsernijohtoon kuuluvat kaupunginjohtaja, talousjohtaja ja liiketoimintajohtaja. Kaupunginjohtaja nimeää kullakin yhteisölle vastuuviranhaltijan (yhteisökummi), joka käy säännöllistä keskustelua kaupungin nimeämän hallitusjäsenen ja konsernijohdon kanssa kaupungin tavoitteista ja niiden toteutumisesta yhteisöissä. Tämän vuorovaikutuksen muodoista ohjeistetaan tarkemmin Hyvä hallinto- ja johtamistapa -ohjeessa.

Kaupunkikonsernissa noudatetaan voimassa olevaa lainsäädäntöä, viranomaisohjeita ja toimielinpäätöksiä. Lisäksi kaupungin toiminnan tulee kokonaisuutena olla taloudellista ja tuloksellista sekä päätösten perusteena olevan tiedon riittävää ja luotettavaa. Riskienhallinnalla turvataan kaupunkikonsernin omaisuus ja voimavarat. Sisäisen valvonnan, konsernivalvonnan ja riskienhallinnan vastuista määrätään hallintosäännössä.

- Omistajapolitiikka määrittelee pitkän aikavälin tavoitteet omistamiselle; vuositason tavoitteiden asettamisesta ja seurannasta vastaa kaupunginvaltuusto.
- Omistajapolitiikan toteuttamisesta ja valvonnasta vastaa konsernijohto hallintosäännön, konserniohjeen ja Hyvä hallinto- ja johtamistapa -ohjeistuksen tarkemmin määrittämällä tavalla.
- Keskustelua kaupungin tavoitteista ja niiden toteutumisesta eri yhteisöissä lisätään nimittämällä ns. ”yhteisökummi”, konsernijohdon ja kaupungin nimeämien hallitusjäsenten yhteyshenkilöksi.

3 Strategisen omaisuuden omistajapoliittiset linjaukset ja kehittämisen painopisteet

3.1 Maaomaisuus

Omistamisen peruste

Kaupungin vahva maanomistus ja maanhankinta ovat kaupungin kasvun ja kehittymisen perusta. Hyvinkään kaupunki hankkii maata aktiivisesti yleiskaavan mukaisilta kehittämissyöhykkeiltä ja yleiskaavan osoittamilta muilta alueilta. Kaupungin maanhankinnassa käytetään tarvittaessa kaikkia lainsäädännön mahdollistamia maapoliittisia keinoja. Kaupungin talousarviossa määritetään vuosittain maaomaisuuden investointeihin varattu määräraha.

Kaupungin kehityksen ja kasvun tukemiseksi kaupunki luo ja ylläpitää monipuolista asumisen ja yritystoiminnan tonttivarantoa, joita markkinoidaan aktiivisesti eri käyttäjille.

Tonttien luovutus

Kaupunki luovuttaa asemakaavan mukaisia tontteja myymällä ja vuokraamalla. Kerros-, rivitalo- ja omakotitonttien ensisijainen luovutusmuoto on myynti. Erilaiseen palveluasumiseen osoitettuja tontteja luovutetaan myymällä ja vuokraamalla. Pienyritystonttien ensisijainen luovutusmuoto on vuokraaminen.

Vuokralaisella on pääsääntöisesti mahdollisuus lunastaa vuokratontti omaksi kaupungin erikseen päättämällä hinnalla. Yleisten rakennusten tonttien luovutusmuoto on vuokraaminen, jota ei voi lunastaa omaksi.

Maankäyttösovimukset

Kaupungin tavoitteiden mukaista maankäyttöä edistetään yksityisessä omistuksessa olevilla alueilla, laatimalla asemakaavan muutoksia ja niiden toteuttamiseen liittyviä maankäyttösovimuksia. Asemakaavan muutoksen mukaisista tonteista peritään maankäyttökorvauksia, joilla rahoitetaan kaupungille yhdyskuntarakentamisesta aiheutuvia ja aiheutuneita kustannuksia.

Maa- ja metsätalousalueet

Kaupungin omistamia maa- ja metsätalousalueita voidaan käyttää vaihto-omaisuutena raakamaan hankinnassa. Metsäalueita hoidetaan, kehitetään ja hyödynnetään kestävän metsätalouden ehdoilla. Maa-alueet vesistöjen rannalla säilyvät kaupungin omistuksessa.

Virkistysalueet ja muut alueet

Virkistysalueet ja muut yleiset alueet muodostavat pinta-alaltaan merkittävän osan kaupungin maaomaisuudesta. Virkistysalueita ja muita yleisiä alueita hoidetaan ja kunnossapidetään eri alueille määriteltyjen hoito- ja kunnossapitoluokitusten mukaisesti.

- Kaupungin tavoitteena on harjoittaa pitkäjänteistä ja kaupungin kannalta taloudellista maaomaisuuden omistusta ja hallintaa.
- Kaupungin vahvaan maanomistukseen perustuvaa maapolitiikkaa jatketaan.
- Kaupungin vahva maanomistus luo edellytyksiä suunnitelman mukaiselle, hallitulle ja kustannustehokkaalle yhdyskuntarakentamiselle.

3.2 Rakennusomaisuus

Omistamisen peruste

Kaupunki seuraa aktiivisesti kiinteistöjen soveltuvuutta kaupungin palveluiden järjestämiseen. Tilojen tulee tukea kaupungin toimintaa. Kaupunki myy ja ostaa tilatarpeiden muuttuvien tilanteiden mukaan kiinteistöjä.

Kaupunki on vastuullinen omistaja ja huolehtii kiinteistöjen kunnosta suunnitelmallisesti. Kiinteistöjen korjausvelan määrää tarkkaillaan ja pidetään hallinnassa.

Kaupungin tilapalvelu hankkii, rakennuttaa tai vuokraa kiinteistöjä konsernin sisältä tai markkinoilta perustuen arvioon siitä, mikä kulloinkin on tarkoituksenmukaisin vaihtoehto tarjota palveluiden tuottamisen puitteet.

Kaupunki kehittää rakennusomaisuuttaan palvelutoiminnan ja kiinteistöjen ylläpidon pitkäjänteiseen suunnitteluun perustuen. Rakennusomaisuuden luokittelu ja hallinta on jatkuvaa toimintaa, johon vaikuttaa palveluverkossa tapahtuvat muutokset sekä toimitilojen hankeselvitysvaiheessa tehtävät toimenpidepäätökset. Hankesuunnitelman laskentajärjestelmän kehitystyöhön kiinnitetään erityistä huomiota.

Omaisuu den arvon säilyttäminen

Omaisuu den arvoa säilytetään luokittelun ja tarveharkinnan mukaisesti. Omaisuudesta luovutaan, kun se ei ole tarpeellista palvelutuotantoa varten tai sillä ei ole muuta erityistä arvoa. Luovutusmuotoja ovat mm. myynti, purku ja tontin jalostaminen kaavoituksella muuhun käyttöön.

Rakennusomaisuus luokitellaan seuraavasti:

- 1) Omistuksessa pidettävät rakennukset, joita käytetään pitkäjänteiseen palvelutuotantoon tai joilla on muuta arvoa
- 2) Jalostettavat kiinteistöt
- 3) Luovutettavat rakennukset (konsernin omaan käyttöön tarpeettomat rakennukset)

Omistuksessa pidettävien rakennusten osalta otetaan huomioon kulttuurihistorialliset, suojelulliset ja maisemalliset arvot, vaikka rakennuksella ei olisikaan suoraa kaupungin palvelutuotantoa palvelevaa käyttöä.

- Kaupunki järjestää omalle palvelutoiminnalleen tilat ja vastaa rakennusomaisuutensa hallinnasta, kehittämisestä ja arvon säilymisestä.

3.3 Liikelaitosmuotoinen toiminta

Tällä hetkellä Hyvinkään ainoa liikelaitos on Hyvinkään Vesi, jonka on tarkoitus säilyä osana kaupungin organisaatiota. Uusia liikelaitoksia ei ole tarkoitus perustaa. Hyvinkään Veden ydintehtävänä on tarjota kuntalaisille riittävästi hyvälaatuista talousvettä sekä kerätä ja puhdistaa syntyneet jätevedet korkeatasoisesti ja ympäristövaatimukset huomioon ottaen. Edellytyksenä tälle on infrastruktuurin hyvä kunto ja pohjavesien suojeleminen.

Liikelaitoksen toiminta-ajatuksena on huolehtia toiminta-alueellaan vaatimukset täyttävän

- Kunta voi perustaa kunnallisen liikelaitoksen liiketaloudellisten periaatteiden mukaan hoidettavaa tehtävää varten.
- Kunnallinen liikelaitos toimii kunnan osana.

talousveden toimittamisesta ja jakelusta asiakkaille, kuivatus- ja jätevesien poisjohtamisesta ja puhdistamisesta vähintäänkin viranomaisten vaatimaan tasoon, laitoksien ja verkoston suunnittelusta, käytöstä ja ylläpidosta sekä yksityisten vesi- ja viemärijohtojen kaupungin verkkoon liittamisestä.

Kehittämisessä painotetaan raakaveden laadun ja määrän turvaamista, vesi- ja viemärijohteluverkoston kunnon kartoitusta, Kaltevan jätevedenpuhdistamon laatutason säilyttämistä sekä asiakaspalvelu- ja tuotantoprosessien muuttamista digitaaliseen muotoon.

3.4 Osakeyhtiömuotoinen toiminta

Omistamisen peruste

Osakeyhtiömuoto tulee kysymykseen etenkin silloin, kun toimitaan selkeästi kilpailluilla markkinoilla ja myydään palveluja ulkoisille asiakkaille, tai silloin, kun eriyttävän toiminnan taloudellista läpinäkyvyyttä halutaan korostaa. Osakeyhtiömuotoa voidaan käyttää myös, kun on kysymys hankintayksiköiden välisestä yhteistyöstä, jolloin pääasiallinen osuus palveluista myydään yhtiön omistajina toimiville hankintayksiköille (toimintaa ns. in-house -yhtiönä).

Kaupunki voi olla omistajana yksin, tai se voi omistaa vain osan yhtiön osakkeista. Kaupungin omistuksiin kuuluu kaupungin määräysvallassa olevia ja kirjanpidolliseen konserniin kuuluvia yhtiöitä (*tytäryhtiöt*), joissa kaupungin omistusosuus on yli 50 prosenttia. Toisaalta kaupunki on omistajana yhtiöissä, jotka eivät kuulu kirjanpidolliseen konserniin, mutta

joissa kaupungilla on huomattava vaikutusvalta liiketoiminnan ja rahoituksen johtamiseen merkittävän omistusosuutensa perusteella (20-50 %) (*osakkuusyhtiöt*). Kaupungin edustajille annetaan omistajapolitiikassa kuvattuja linjauksia noudatettavaksi sellaisissa yhtiöissä, jotka kuntakonsernin näkökulmasta ovat toiminnallisesti tärkeitä yhtiöitä, vaikka omistusosuus ja/tai määräysvalta niissä jäisi alle 20 %:n (*toiminnallisesti tärkeät yhtiöt*).

Johdonmukainen ja aktiivinen kehittäminen

Omistajan asettamat taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet määrittävät sen, mitä omistaja omistamaltaan yhtiöltä odottaa.

Konsernin ohjausrooli tytäryhtiön toiminnassa on vahva. Hyvinkään kaupunki ohjaa tytäryhtiöidensä toimintaa omistajapolitiittisissa linjauksissa asetettavien tavoitteiden, konserniohjeen, yhtiöjärjestyksen ja osakassopimusten avulla sekä yhtiössä tapahtuvan hallitustyöskentelyn kautta.

Kaupungin rooli osakkuusyhtiöiden toiminnan ja talouden ohjauksessa on rajoittuneempi kuin tytäryhtiöissä, mutta niissä noudatetaan mahdollisuuksien mukaan samoja periaatteita ja ohjeita kuin tytäryhtiöiden ohjauksessa. Osakkuusyhtiöitä muodostettaessa tulee varmistaa, että muiden omistajien tavoitteet ja tarpeet omistamiselle ovat yhdensuuntaisia kaupungin tavoitteiden kanssa ja että yhteisomistus on kaupungin intressien mukaista. Tämä toteutetaan osakassopimuksin.

Kaupunki edellyttää omistamiensa yhtiöiden toimivan tehokkaasti ja taloudellisesti kestävästi. Vertailupohjana tälle tavoitteelle käytetään markkinoilla toimivia, saman toimialan yrityksiä.

Kaupunki sijoittaa uutta pääomaa yhtiöihin vain toiminnan kehittämiseen tai laajentamiseen, tai turvatakseen kaupungille tärkeän palvelutuotannon. Pääomittaminen vaatii aina yhtiöltä perusteelliset selvitykset ja taustalaskelmat. Kaupunki ei pääomita pitkällä aikavälillä kannattamatonta liiketoimintaa.

Kaupunki edellyttää omistamiensa yhtiöiden toimivan tehokkaasti. Toimintaa vertaillaan saman toimialan muihin yrityksiin.

Keskeisissä ja muuten merkittävässä yhteisöissä asetetaan vuositavoitteet ohjaamaan yhteisöjen toimintaa. Tavoitteiden asettamisella yhteisöä pyritään ohjaamaan kannattavaan toimintaan ja varmistetaan, että kaupungin sijoittama pääoma tuottaa omistajalle taloudellista tai toiminnallista arvoa. Yhteisöille, joille ei voida määrittää taloudellisia tuottovaatimuksia, asetetaan kaupungin strategiaa tukevat selkeät ja mitattavat tavoitteet.

- Osakeyhtiöiden toiminta on osakeyhtiölain mukaan järjestettyä.
- Yhtiömuotoista toimintatapaa hyödynnetään, kun toiminta ja tuotettavat palvelut on tarkoituksenmukaista ja taloudellista hoitaa erillisessä osakeyhtiössä.
- Yhtiömuoto ei ole itsetarkoitus, vaan yksi mahdollisuus toiminnan järjestämiseen taloudellisuus, tehokkuus ja vaikuttavuus huomioiden.
- Kaupunki voi omistaa tai olla osakkaana asunto-, kiinteistöosakeyhtiössä, keskinäisessä kiinteistöosakeyhtiössä tai muussa osakeyhtiössä.

Keskeiset tytäryhtiöt

Strategisesti merkittävä yhtiö on taloudellisesti tai toiminnallisesti merkittävä osa kuntakonsernin taloutta, omaisuutta tai palvelutoimintaa.

Hyvinkään Vuokra-asunnot Oy

100 %

Hyvinkään Vuokra-asuntojen toiminta-ajatuksena on vuokrattavaksi tarkoitettujen kiinteistöjen ja huoneistojen rakennuttaminen, omistus ja hallinta. Yhtiön tehtävänä on tarjota edullisia ja monipuolisia vuokra-asuntoja hyvinkääläisille ja toteuttaa kaupungin asuntopoliittisia tavoitteita.

Kehittämisen painopisteet:

- Kehittää rakennusomaisuutta kysyntää ja markkinatilannetta vastaavaksi
- Kasvattaa olemassa olevan rakennusomaisuuden arvoa
- Huolehtia asuntopoliittikkaa tukevasta asuntotarjonnasta
- Osallistua palveluasumisen järjestämiseen huomioiden tuleva SOTE-toteutus
- Tarjota edullisia asumisvaihtoehtoja
- Hakea synergiaetuja kaupunkikonsernin kanssa
- Tarjota odotukset ylittävää asiakaspalvelua
- Tarjota vaikutus- ja osallistumismahdollisuuksia asukkaalleen

Hyvinkään Lämpövoima Oy

100 %

Hyvinkään Lämpövoima Oy:n toiminta-ajatuksena on tuottaa ja toimittaa Hyvinkäälle kaukolämpöä kilpailukykyisesti ja ympäristöystävällisesti.

Kehittämisen painopisteet:

- Vahvistaa kaukolämmityksen laatua, kilpailukykyä ja kannattavuutta kehittämällä kaukolämpöön ja kiinteistöjen energiankäyttöön liittyviä palveluja.
- Toteuttaa kiertotaloutta jäte- ja biopohjaisesti tuotetulla energialla.
- Hyödyntää aktiivisesti tulevaisuuden lämmöntuotantomenetelmiä.
- Pitää kaukolämmön hinta alueellisesti edullisimpana.

KOy Wanha Villatehdas

100 %

Yhtiön toiminta-ajatuksena on Villatehtaan tontin hallinta ja rakennusten omistaminen. Rakennuskannan jalostaminen uuteen käyttötarkoitukseen. Tarjota tiloja ja puitteita tapahtumatuotannon järjestämiseen.

Kehittämisen painopisteet:

- Kasvattaa Villatehtaan kiinteistöjen arvoa.
- Pitää Villatehtaan tilojen käyttöasteen korkeana.
- Jalostaa yhdessä omistajan kanssa kiinteistön saneeraamattomia osia ja kehittää kiinteistöä elinvoimaisuuden vauhdittamiseksi.
- Hakea synergiaetuja omistajan kanssa niin kiinteistön kehittämisessä, ylläpidossa kuin tapahtumien järjestämisessä.

KOy Hyvinkään Sairaalanmäki

65,65 %

Yhtiön toiminta-ajatuksena on Hyvinkään Sairaalan käyttämien maa-alueiden ja rakennusten omistus, hallinta sekä vuokraaminen.

Kehittämisen painopisteet:

- Yhtiön kehittäminen on vahvasti sidoksissa vireillä olevaan maakunta- ja sote-uudistukseen ja sen myötä syntyviin valtakunnallisiin / Uudenmaan maakuntaa koskeviin ratkaisuihin.

Muut tytäryhtiöt

Teknologiakeskus TechVilla Oy

100 %

Yhtiön toimialana on toimia kehittämissyhtiönä logistiikkaa ja teknologiaa hyödyntäville tai edistäville yrityksille. Tukea teknologia-alalla toimivia yrityksiä kasvamaan, kansainvälistymään ja menestymään.

Kehittämisen painopisteet:

- Kasvu ja kansainvälistyminen, kohderyhmänä teknologiateollisuus, logistiikkakeskustoimijat sekä lähialueen pk-yritykset näillä toimialoilla.
- Maakuntauudistusta koskevien päätösten jälkeen selvitetään toiminnan tarve ja fokus

Lepovilla Oy

100 %

Yhtiön toimialana on asuntojen ja toimitilojen omistaminen, hallinnointi ja vuokraus. Yhtiön omistaman kiinteistön, Torikatu 10, palvelutilat on vuokrattu Hyvinkään kaupungille, joka tuottaa tiloissa tuettua asumista vanhuksille ja vammaisille.

Kehittämisen painopisteet:

- Kiinteistön ylläpito mahdollistaen palvelutoiminnan kehittämisen.
- Yhtiörakenteen hyödyntäminen mahdollistamaan omaisuuden hallinnoimisen tai siirtämisen kolmannelle.
- Yhtiön kehittäminen on vahvasti sidoksissa vireillä olevaan maakunta- ja sote-uudistukseen ja sen myötä syntyviin valtakunnallisiin / Uudenmaan maakuntaa koskeviin ratkaisuihin.

Hyvinkään Ravitsemispalvelut Oy

60 %

Yhtiön toiminta-ajatus on ravitsemispalvelujen ja toimialan asiantuntijapalvelujen tuottaminen omistajiensa käyttöön.

Kehittämisen painopisteet:

- Yhtiön kehittäminen on vahvasti sidoksissa vireillä olevaan maakunta- ja sote-uudistukseen ja sen myötä syntyviin valtakunnallisiin / Uudenmaan maakuntaa koskeviin ratkaisuihin.

Osakkuusyhteisöt

Villa Park Oy

50 %

Yhtiön toiminta-ajatus on Hyvinkään Kankurin liikuntapuiston lämmitettävän tekonurmikentän ja siihen liittyvien muiden tilojen ylläpito ja hoito sekä kentän hallinto ja vuokraaminen. Yhtiön tarkoituksena ei ole voiton tuottaminen osakkeenomistajille.

Kehittämisen painopisteet:

- Kaupunki jatkaa yhtiössä enintään nykyisellä omistussuudella.
- Yhtiön tulee rahoittaa toimintansa ja investointinsa tulovirrallaan.

YritysVoimala Oy

49 %

Toiminta-ajatuksena talousalueen elinkeinoelämän aktiivinen kehittäminen ja yritysten perusneuvonta.

Kehittämisen painopiste:

- Maakuntaudistuksen myötä selvitetään toiminnan tarve ja fokus.

Hyria Koulutus Oy

33,45 %

Toiminta-ajatuksena on tarjota ja järjestää toisen asteen koulutusta, aikuiskoulutusta sekä muuta koulutusta ja työelämän kehitystä palvelevaa toimintaa pääosin omana toimintanaan.

Kehittämisen painopiste:

- Koulutusalojen ja aloituspaikkojen suunnittelu yhteistyössä kaupungin ja alueen yritysten kanssa.
- Kiinteistöjen ja opetustilojen yhteiskäytön pitkäjänteinen suunnittelu.

Keski Uudenmaan informaatioteknologia Oy

32,84 %

KUUMA-ICT on kuntien omistama ict-palveluyhtiö, joka tarjoaa asiakkailleen kilpailukykyisiä tieto- ja viestintäteknologia -palveluja.

Kehittämisen painopiste:

- Toimia palvelujen järjestäjänä ja integraattorina
- Vahvistaa erityisesti kasvatus- ja opetussektorin osaamistaan ja palveluitaan
- Tarjota kilpailukykyiset palvelut muihin vastaaviin palvelutarjoajiin verrattuna
- Panostaa odotukset ylittävään asiakaspalveluun
- Pyritään laajentamaan asiakas- ja osakaspohjaa

Koy Jussintori

24,49 %

Omistaa ja hallita osoitteessa Hämeenkatu 3 olevaa tonttia ja liikerakennusta, joissa toimii mm. Hyvinkään taidemuseo ja muita kaupungin käytössä olleita toimistotiloja

Kehittämisen painopiste:

- Mahdollistetaan taidemuseon toimintaedellytykset

Kiljavan Sairaala Oy

22,90 %

Terveystuotteen palvelujen tuottaminen pääasiallisesti vain omistajatahoilleen siten, että palveluja ei tuoteta itse, vaan kaikki palvelut hankitaan kilpailuttamalla alan erityisosaajia. Näistä alihankkijoiden tuottamista palveluista yhtiö kokoaa palvelupaketin, jota se tarjoaa omistajatahojensa käyttöön.

Kehittämisen painopiste:

- Valmistellaan osakeyhtiön siirtymistä Uudenmaan maakuntaan, mikäli sote-lainsäädäntö säädetään nykyisältöisenä

Koy Hyvinkään Martinkaari

21,86 %

Omistaa ja hallita osoitteessa Niittymäentie 4 olevaa päiväkotia sekä nuoris- (30 asuntoa) ja palveluasuntoja (24 asuntoa vanhuksille, 14 asuntoa kehitysvammaisille).

Kehittämisen painopiste:

- Kiinteistön laadun ja arvon säilyttäminen palvelutoiminnan turvaamiseksi.

Omistaa ja hallita osoitteessa Kauppatori 1 olevaa liiketilaa (Hyvinkääsalin)

Kehittämisen painopiste:

- Mahdollistaa Hyvinkääsalin laadukkaan toiminnan.
- Kehittää kiinteistöä yhdessä muiden omistajien kanssa

3.5 Säätöt

Kaupungin tavoitteena on selvittää nykyisiin säätöihin liittyvät fuusiomahdollisuudet tai muut omistusjärjestelyt.

Uusia säätöitä ei pääsääntöisesti perusteta Hyvinkään kaupungin toimintoja organisoitaessa. Poikkeuksena ovat tilanteet, joissa säätö perustetaan esimerkiksi testamenttimääräyksellä tai muun ulkopuolisen tahon pääomasitoumuksella. Näissä tapauksissa tulee huomioida säätöön perustamisen yleiset edellytykset, kuten:

- toiminnan päätarkoitus on yleishyödyllinen ja mahdollinen liiketoiminta on säätöön toimintaa tukevaa liiketoimintaa
- säätöön toiminta perustuu omarahoitukseen, jota voidaan täydentää julkisella tuella, ja julkisen tuen edellytyksenä on toiminnan organisointi säätömuotoon.
- tarkoituksena ei ole taloudellisen edun tuottaminen säätöön lähipiirille

Säätöitä ohjataan perustamisvaiheessa sääntöjen laatimisen kautta ja toiminnan käynnistyttyä hallitustyöskentelyn kautta. Säätöön hallituksen toimintaa valvoo viranomainen, ei omistaja. Tämän vuoksi säätöiden hallitusten kokoonpanosta päätettäessä on kiinnitettävä erityistä huomiota siihen, että ohjaustavoite säilytetään.

- Säätö on oikeushenkilö, jolla ei ole omistajia eikä jäseniä ja jolle nimetty hallinto hoitaa ja käyttää varoja sen säännöissä määrätyn tarkoituksen toteuttamiseen.
- Uusia säätöitä ei pääsääntöisesti perusteta.
- Omistajapoliittisia linjauksia noudatetaan kuitenkin soveltuvin osin myös merkittäviin säätöihin, joissa kaupungilla on määräysvalta.

Hyvinkään Kaivopiha-säätiö

Säätiön tarkoitus on tukea Hyvinkään vanhustenhuoltoa omistamalla ja vuokraamalla vanhuksille asuntoja. Säätiö ylläpitää Kaivokatu 6 sijaitsevaa taloyhtiötä, jossa on 54 asuntoa.

Kehittämisen painopisteet:

- Tutkitaan mahdollisuuksia hyödyntää konsernitasoisia synergioita (kuten isännöinti ja kiinteistönhoito, rahoitus, yms.), jotta säädekirjassa mainittujen tavoitteiden toteutuminen varmistetaan.
- Säätiön toiminnan kehittäminen on vahvasti sidoksissa vireillä olevaan maakunta- ja sote-uudistukseen ja sen myötä syntyviin valtakunnallisiin / Uudenmaan maakuntaa koskeviin ratkaisuihin.

Hyvinkään Vanhustentalosäätiö

Säätiön tarkoituksena on hankkia ja ylläpitää vanhuksille soveltuvia asuntoja ja palvelutiloja sekä vuokrata näitä vanhuksille. Säätiö ylläpitää Kehräjänsäkatu 6-8 sijaitsevaa taloyhtiötä, jossa on 82 asuntoa.

Kehittämisen painopiste:

- Huolehditaan säätiön taloudellisen tasapainon ylläpidosta huomioiden asuntojen ja muiden tilojen peruskorjaustarpeet. Keskeisen sijainnin vuoksi, myös tontinkäytön tehostamista tulee huolellisesti arvioida ja ryhtyä tarvittaessa toimenpiteisiin tehokkuuden parantamiseksi.
- Säätiön toiminnan kehittäminen on vahvasti sidoksissa vireillä olevaan maakunta- ja sote-uudistukseen ja sen myötä syntyviin valtakunnallisiin / Uudenmaan maakuntaa koskeviin ratkaisuihin.

Hyvinkään palvelukotisäätiö

Säätiön tarkoituksena on edistää eläkeläisten ja vammaisten kuntoutus- ja virkistystoimintaa ja asumista Hyvinkäällä sekä kehittää vanhusten- ja vammaishuoltoa. Säätiö ylläpitää Mäntykoto-nimistä palvelutaltoa osoitteessa Sähkökatu 28.

Kehittämisen painopisteet:

- Huolehditaan säätiön taloudellisen tasapainon ylläpidosta huomioiden asuntojen ja muiden tilojen peruskorjaustarpeet.
- Säätiön toiminnan kehittäminen on vahvasti sidoksissa vireillä olevaan maakunta- ja sote-uudistukseen ja sen myötä syntyviin valtakunnallisiin / Uudenmaan maakuntaa koskeviin ratkaisuihin.

Veteraanitalosäätiö

Säätiön tarkoituksena on edistää sotiemme veteraanien, eläkeläisten ja vammaisten kuntoutus- ja virkistystoimintaa ja asumista Hyvinkäällä sekä kehittää muutoinkin vanhusten- ja vammaishuoltoa. Säätiö ylläpitää Veteraanitalo-nimistä palvelukeskusta osoitteessa Asemankatu 42. Keskuksessa on 61 liikuntarajoitteisille suunniteltua palveluasuntoa sekä yhteisiä tiloja.

Kehittämisen painopiste:

- Huolehditaan säätiön taloudellisen tasapainon ylläpidosta huomioiden asuntojen ja muiden tilojen peruskorjaustarpeet.
- Säätiön toiminnan kehittäminen on vahvasti sidoksissa vireillä olevaan maakunta- ja sote-uudistukseen ja sen myötä syntyviin valtakunnallisiin / Uudenmaan maakuntaa koskeviin ratkaisuihin.

Pirkonkotisäätiö, Vilhelmiinankatu 3

Säätiön tarkoituksena on omistaa ja vuokrata kohtuuhintaisia vuokra-asuntoja säätiön sääntöjen mukaisesti vähävaraisille hyvinkääläisille eläkeläisille henkilöille. Säätiö ylläpitää Vilhelmiinankatu 3 sijaitsevaa taloyhtiötä, jossa on 43 huoneistoa.

Kehittämisen painopisteet:

- Kiinteistön kunnan säilyttäminen ja toiminnan rahoittaminen vuokratuotoilla
- Huolehditaan säätiön taloudellisen tasapainon ylläpidosta huomioiden asuntojen ja muiden tilojen peruskorjaustarpeet
- Säätiön toiminnan kehittäminen on vahvasti sidoksissa vireillä olevaan maakunta- ja sote-uudistukseen ja sen myötä syntyviin valtakunnallisiin / Uudenmaan maakuntaa koskeviin ratkaisuihin.

Lasten ja nuorten taidekeskuksen säätiö

Säätiön tarkoituksena on edistää ja vaalia lasten ja nuorten taidekasvatusta Suomessa, pääasiassa visuaalisissa taiteissa.

Kehittämisen painopisteet:

- Taidekeskuksen aseman valtakunnallisena kulttuurisen nuorisotyön kehittäjänä vahvistaminen
- Lasten ja nuorten taiteen arkiston ja sen käytön kehittäminen
- Villa Artun kehittäminen taidekasvatuksen sekä nuorten taiteen ja visuaalisen kulttuurin kokeellisena toimintakeskuksena
- Henkilöstön ammatillinen osaaminen strategisten tavoitteiden saavuttamiseksi vahvistuu

Rautatiemuseon säätiö

Säätiön tarkoituksena on Suomen Rautatiemuseon ylläpitäminen ja kehittäminen sekä rautateihin liittyvän tutkimuksen tekeminen ja edistäminen.

Kehittämisen painopisteet:

- Talouden ja toiminnan tasapainon löytäminen oman toiminnan tuottoja kasvattamalla ja yleisötoimintaa tehostamalla

Hyria säätiö (ent. HRAKS)

Huolehtia ensisijaisesti Hyvinkään-Riihimäen seudun talousalueen tarvitsemasta ammatillisesta koulutuksesta sekä sitä tukevasta nuoriin ja aikuisiin kohdistuvasta syrjäytymisen ehkäisemisestä.

Kehittämisen painopiste:

- Säätiön toiminnan kehittäminen on vahvasti sidoksissa vireillä olevaan maakunta- ja sote-uudistukseen ja sen myötä syntyviin valtakunnallisiin / Uudenmaan maakuntaa koskeviin ratkaisuihin.

3.6 Kuntayhtymät

Omistajaohjaus tapahtuu yhtymävaltuuston-, yhtymäkokouksen- ja hallitustyöskentelyn kautta. Kuntayhtymät järjestävät itse investointiensa rahoituksen. Kuntayhtymien tulee huomioida investointiohjelmien laadinnassa ja hankesuunnittelussa Hyvinkään konsernin näkökulma ja synergiaedut.

Uusiin kuntayhtymiin liiytään joko lainsäädännön perusteella (ns. pakkokuntayhtymä) tai harkinnanvaraisesti. Muissa kuin pakkoliittymisissä arvioidaan omaa vaikutusmahdollisuutta ja päätösvaltaa suhteessa kuntayhtymää koskeviin maksuosuuksiin ja muihin velvoitteisiin. Kuntayhtymien tarjoamat synergiaedut huomioidaan liittymispäätöksissä.

Mikäli maakunta- ja soteuudistus toteutuu, nykyisten kuntayhtymien toiminta itsenäisenä organisaationa lakkaa.

- Kaupunki toimii aktiivisesti kuntayhtymien strategisessa omistajaohjauksessa ja päätöksenteossa.

Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri (HUS)

Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri (HUS) tuottaa erikoissairaanhoidon palveluja jäsenkunnille. Lisäksi HUS tuottaa kuvantamis- ja laboratoriopalvelut sekä välinehuollon palvelut. Yksityisiltä palvelujen tuottajilta ostetaan erityistason palveluja. Erikoissairaanhoidon palvelut sovitetaan yhteen kunnan oman toiminnan kanssa siten, että ne muodostavat toiminnallisen kokonaisuuden.

Kehittämisen painopisteet:

- Kuntayhtymän olemassaolo ja kaupungin jäsenyys kuntayhtymässä perustuvat lainsäädäntöön. Kehittämisen painopisteet muuttuvat, mikäli ohjaava lainsäädäntö muuttuu.
- Nykylainsäädännöllä kuntayhtymäjäsenyyden perusteet ovat toiminnalliset ja liittyvät palvelutuotantoon. Kehittämisen painopisteet ovat näin ollen palvelutuotantoketjujen ja työnjaon tuloksellisuuden kehittämisessä kaupungin ja kuntayhtymän välillä.

Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymä

Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymä on kuuden kunnan vapaaehtoisesti perustama kuntayhtymä, joka vastaa sote-palvelujen järjestämisestä ja tuottamisesta jäsenkuntiensa väestölle. Kuntayhtymän järjestämisvastuulle eivät kuulu erikoissairaanhoidon mukaisen sairaanhoitopiirin tehtävät eivätkä kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain mukaiset tehtävät. Nämä tehtävät hoidetaan aiemmin laadittujen sopimusten mukaisesti (HUS, Eteva).

Kehittämisen painopiste:

- Kuntayhtymän kehittäminen on vahvasti sidoksissa vireillä olevaan maakunta- ja sote-uudistukseen ja sen myötä syntyviin valtakunnallisiin / Uudenmaan maakuntaa koskeviin ratkaisuihin. Alueellisen kuntayhtymämallin avulla pyritään helpottamaan sote-muutokseen sopeutumista ja jopa siten, että malli saataisiin prototyyppiksi Uudenmaan maakunnan sote-toimintojen rakentamiseen.

Eteva -kuntayhtymä

Kuntayhtymä on Suomen suurin vammaisten osaamiskeskus. Eteva tuottaa palveluja noin 1600 vammaiselle ja kehitysvammaiselle henkilölle. Palveluja on myös mielenterveyskuntoutujille ja muille erityistä tukea tarvitseville henkilöille.

Kehittämisen painopisteet:

- Eteva tuottaa Hyvinkäälle erityisesti vaikeasti kehitysvammaisten ja autististen henkilöiden palvelua, joten näiden kohderyhmien palvelut toteutetaan jatkossakin todennäköisesti Etevan toimesta.

Uudenmaan päihdehuollon kuntayhtymä

Kuntayhtymän tehtävänä on järjestää päihdehuollon palveluita ensisijaisesti jäsenkuntien asukkaille.

Uudenmaan liitto

Uudenmaan liitto on maakunnan strateginen suunnittelija, aluekehitystoimien yhteen sovittaja, maakuntakaavoittaja ja edunvalvoja. Se luo alueellisen kehittämissuunnitelman keinoin edellytyksiä uusmaalaiselle osaamiselle, taloudelliselle kasvulle, elinkeinotoiminnan kehitykselle ja työllisyyden kohentamiselle.

3.7 Sote- ja maakuntauudistukseen liittyvä omaisuus

Maakunta- ja soteuudistuksen vaikutukset kuntien toimintaan ja rahoitukseen tulevat olemaan erittäin merkittävät. Muutoksen laajuutta kuvaa Hyvinkäällä se, että yksinomaan sosiaali- ja terveydenhuoltomenojen osuus on lähes 60 prosenttia kaupungin vuosibudjetista. Lisäksi uudistus tulee toteutuessaan koskemaan kaupungin muitakin toimintoja.

Kaupungin järjestämisvastuulle kuuluvien tehtävien siirrolla tulee olemaan vaikutuksia etenkin tuotannollisiin tukipalveluihin, kiinteistöihin, yleishallintoon ja kunnan edunvalvontaan. Kuntien sosiaali- ja terveydenhuollon toimitilat eivät siirry maakunnille, vaan maa-

kunnat vuokraavat toimitilat kolmen vuoden määräajaksi. Siirtymäkauden jälkeen maakunta arvioi tilatarpeensa uudelleen.

Myös Hyvinkään on otettava kiinteistöjensä osalta huomioon, että maakunta ei välttämättä tarvitse kaikkia vuokraamiaan tiloja kolmen vuoden siirtymäajan jälkeen. Tällöin nämä tilat palautuvat takaisin kaupungin hallintaan.

- Valmisteilla olevan valtakunnallisen sote- ja maakuntauudistuksen on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2021.
- Osana uudistusta perustetaan uudet maakunnat, uudistetaan sosiaali- ja terveydenhuollon rakenne, palvelut ja rahoitus sekä siirretään maakunnille uusia tehtäviä.
- Sote- ja maakuntauudistuksen vaikutuksia selvitetään osana sote-muutosuunnitteluprosessia.
- Tarpeen mukaan omistajapoliittisia linjauksia täsmennetään vastaamaan muuttuvaa toimintaympäristöä.

Sote- ja maakuntauudistuksen vuoksi selvitetään mahdollisimman pian seuraavia kiinteistöjä/tiloja koskevat ratkaisuvaihtoehdot

- Lepovilla Oy
- Pääterveysasema
- Sahanmäki
- Pikku Paavola ja Paavolan alue laajempi käyttö
- Kehräjänsäädin kadun vuokra-asunnot (Hyvinkään Vanhustentalosäätiö)

Muuta huomioitavaa

- KU-kuntayhtymän perustamisen osalta arvioitava muutoksen vaikutus myös tilojen osalta.
- Kiljavan sairaalan osalta sairaalayhtiön osakkeet, rakennukset ja vastuut siirtyvät maakunnan omistukseen, mikäli maakuntauudistus toteutuu.

Sote- ja maakuntauudistuksen arvioidaan vaikuttavan ainakin seuraavien yhteisöjen toimintaan

- Kiinteistöosakeyhtiö Hyvinkään Sairaalanmäki Oy
- Hyvinkään Ravitsemispalvelut Oy
- Lepovilla Oy
- Kuuma-ICT Oy
- Kiljavan sairaala Oy
- Veteraanitalosäätiö (Veteraanitalo, Asemankatu 42 A)
- Hyvinkään Palvelukotisäätiö (Mäntykoto, Sähkökatu 28)
- Hyvinkään Vanhustentalosäätiö (Kehräjänsäädin kadun 6-8)